

Titel: Tekst, [SogS] 122-0180

Citation: "Tekst, [SogS] 122-0180", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_122-shoot-workidacc-1992_0005_122_SogS_0180/facsimile.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

egnet til at misforstås.

Dette er af aldeles fundamental betydning, for det fine systembygningen er netop den uafhængighed af erfaringen, at betingelser dens anvendelighed som enhver tænkelig konkret forekomst. Også det er en væsentlig af fremstillingen lade sig foreføre til at være, at verden ikke behøver sin mangfoldighed kan trænes op af en høj hat, uden at den først er blevet med i hænderne. Som sædvanlig er det dog ikke inde sig selv af programmet 2-8 da bogens siter forfatterens ønske om at klargøre et filistinsk ton sproglige. Dette er en for sprogteoretiske bestræbelser løbende nødvendighed. Det er nemlig, at forfatteren selv er gæst klar af dette skær, men man tør vist roligt påstås, at hans fremstilling er egnet til at dirigere læser efter læser op på skæret. På Side 16-17 fører en række betragtninger over sprogteoriens forsaal frem til den konklusion, at sprogteoretikeren som forudsat alle tænkelige muligheder og indpasse dem i teorien på en sådan måde, at teorien også er anvendelig på tekster og på sprog der aldrig har været og aldrig vil blive realiseret. En sådan sprogteoria anvendelighed vil være sikret, siger det. Maar man er kommet til denne straalende tos, klar man sig i hovedet og siger til sig selv, at hvis dette ikke er det apriorisme, saa - ja saa man der være en eller anden forstaaelse reservation, som i stedet for at være stillende forudsat tværtimod burde have været fremhævet med alle de tykke streger under, som forfatterens forhaandsangst for den apriorisme maatte kræve. Der er næppe heller nogen tvivl om, hvor denne reservation skal søges rent bortset fra hvad den er værd. Det hedder kort forud, nemlig ned s. 16, at de kunders ber, vi har erhvervet, og som vi kan bruge overfor andre tekster, omhandler det system eller sprog, som alle tekster af samme forudsatte beskaffenhed er bygget efter. På dette punkt synes apriorismen endnu at være undsaet; man kan - og her formentlig - lægge sin noget ind i forbeholdet med den forudsatte beskaffenhed, at hertikke i det system, der tales om som resultat, ligger nogen forhaandsbenægtelse af, at der fremtid's kan gøres erfaringer udenfor den foreløbig tilgrudte erfaringsbasis. Men hvor konklusionen er foruleret side 17, staar der ikke mere noget om den forudsatte beskaffenhed. Er der saa, eller er der ikke i saastanden om den sikrede anvendelighed af den fundne teori et underforstået forhold i retning af, at denne sikring dog kun gælder indenfor rammerne af en vis begrænset erfaringsbasis? Mig synes ja, der synes ogsaa net. Straks efter følger på s. 17 den beroliggende sætning, at ogsaa er ud fra erfaringer, der her gøres saa almindelige som muligt, at erstille en beregning af alle tænkelige muligheder indenfor visse rammer. I disse sidste ord er der plads for den nødvendighed for - den rigtige forudsatte forhaandsbenægtelse: men ~~ikke~~ forfatteren sætte fra sig og forsaavidt forskilleret, men usædvanlig ikke som pædagog. Overhovedet føler man sig noget utryk, noget på gratis ved at læse en forfatter, der i saa vidt omfang har sin egen specielle måde hvorpas det han siger skal forstås. Hvis systemarbejdets store fare er anstedesten som nævnt s. 8 er den tomme apriorisme, maatte systematikeren i naturligt forveer for sig selv og sit arbejde stadig udvise varsomhed med proklamationer af at systemet er anvendeligt på alle tænkelige konkrete forekomster, saaledes at man ogsaa haunder vil forstås på f. ex. tekster på hidtil utydede sprog, og modsvarende omhu med understregning af begrænsningen af den erfarings basis der ligger til grund for det hele. I de overvejende almenvidenskabelige kapitler af bogen, der er mig som ikke-sprogmand tilsvarende, har jeg overalt kun fundet den modsatte understregning, den modsatte underforståelse. Hvorvidt den glæde over noget almenlydig, der vel har ført forfatteren til selv i den senere fremstilling at beholde understregningen og glæde underforståelsen, har en ikke-sprogmand som undertegnede is ingen mening om, men det kunde godt være mig at vide, hvad sprogfolkene indtryk af bogen i saa henseende er. Selvom imidlertid den usartige mistanke, som her er antydet, skulde være berettiget, og bogens fundamentale filosofi altsaa lide af en kedelig brist, falder det mig selvfølgelig ikke ind i drømme at betvivle, at væsten bogens efterkommelse af hensigtsmæssighedskravet er som usædvanlig, at resultaterne er af største værdi for sprogvidenskaben tiltrods for den utilfredsstillende teoretiske indledning; det har jeg som ikke-sprogmand helst hørt om, men det er jo for set, at de fundamenterne principielle begreber og satser i en bog ikke har værende betydning for fortsættelsen.